

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

“Barnehagelærerens syn på jenter og gutter i fysisk aktivitet”

“The kindergarten teacher's view of girls and boys in physical activity”

Fredrik Overaa Eide

Bendik Dahle

Kandidatnummer: 274 & 317

Barnehagelærerutdanning, heltid

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Veileder: Kjersti Johannessen

Innleveringsdato: 25.05.2023

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

Physical activity is important for developing good physical health, social competence, and cognitive abilities. The aim of the task was to find out whether the kindergarten teacher differentiates between girls and boys, and how this affects the children's physical activity. There is a lot of research on the difference between the sexes in physical activity, but not much concerning the kindergarten teacher's reflections on this topic.

Through a qualitative survey, we have interviewed three kindergarten teachers from three different kindergartens in Norway. Our results show that the informants do not think about nor differentiate between the sexes. Furthermore, the informants believe that there is very little difference between the sexes in physical play, although research shows that there is a significant difference.

Our main findings indicate that even if our informants say they do not differentiate between genders, it may still be done unconsciously. It is important for the kindergarten teacher to highlight equal opportunities in physical activity for boys and girls. The way adults talk to and treat the sexes stereotypically is something that, in our opinion, should be further researched in order to create a better environment for physical activity in the nursery.

Keywords: Physical activity, Boys, Girls, Gender differences, Kindergarten teacher, Adult role.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	4
2. Teori.....	5
2.1 Fysisk aktivitet.....	5
2.2 Forskjeller mellom kjønnene	7
2.3 Personalets ubevisste syn på kjønn.....	8
2.4 Voksenrollen.....	9
2.4.1 Mannlige og kvinnelige barnehagelærere	10
2.4.2 Medvirkning og motivasjon.....	10
3. Metode	11
3.1 Valg av informanter	11
3.2 Forberedelse av Intervjuguide.....	12
3.3 Validitet og reliabilitet.....	12
3.4 Gjennomføring av intervju	13
3.5 Etske hensyn.....	13
3.6 Koding av intervju	13
4.1 Fysisk aktivitet.....	14
4.2 Kjønnforskjeller.....	16
4.3 Voksenrollen.....	17
5. Diskusjon.....	18
5.1 Barnehagelærerens refleksjon av fysisk aktivitet.....	18
5.2 Kjønnforskjeller.....	20
5.3 Forskjellig behandling av kjønn.....	22
5.4 Voksenrollen.....	23
5.5 Mannlige og kvinnelige i barnehagen	24
6. Konklusjon	25
6.1 Forslag til videre forskning.....	25
7. Litteraturliste:	27
8. Vedlegg	34
Vedlegg 1	34
Vedlegg 2	36

1. Innledning

Barnehagens syn på barns kjønnsforskjeller er tradisjonelt sett at jentene er mer behersket og rolig, mens guttene er mer kroppslig aktive (Kibsgaard & Sandseter, 2018, s.75). De kjønnsfordelte rollene kommer frem i diskre former, da en barnehagelærer kan stoppe en vilter lek som å lekeslåss hos jenter, kjappere enn hos guttene (Meland & Kaltvedt, 2017, s. 100). Ulike studier viser at guttene sitt fysiske aktivitetsnivå er høyere enn jentene (Johannessen et al., 2020, s. 12, Nilsen et al., 2019a, s. 871), noe som øker med alderen (Nilsen et al., 2019a, s 866). Disse punktene er noe av bakgrunnen for vår bacheloroppgave.

Temaet ser vi på som samfunnsrelevant, noe vi blant annet kan se i denne artikkelen til Torheim (2020) om kjønnsforskjeller i barnehagen. Artikkelen setter søkelys på den ubevisste språkbruken barnehagelærerne har mot barna. Det er for eksempel brukt ord som "tøffe gutter" og "søte jenter".

Vi har valgt temaet for å fremme viktigheten av fysisk aktivitet for alle barn. Fysisk aktivitet ser ut til å bidra god fysisk og psykisk helse, fremme sosial kompetanse og utvikle kognitive ferdigheter (Ahn & Fedewa, 2011, s. 385, Carson et al, 2017 s. 33). For å kunne legge til rette for fysisk aktivitet, både for gutter og jenter, er det viktig at barnehagelærerne er kjent med forskjellene og bevisstgjøre personalet i barnehagen hvordan de opptrer sammen med barna. Forskning kan tyde på de som jobber i barnehagen ikke er tilstrekkelig bevisst hvordan tilrettelegge for fysisk aktivitet til ulike kjønn (Kippe, 2021, s. VII, s. 11).

Barnehagen skal bygge sin virksomhet rundt prinsippet likestilling. Alle skal ha mulighet til å bli sett, hørt, og oppmuntret til å delta i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over egne holdninger for hvordan best å formidle likestilling og likeverd (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.10). Bakgrunn for valgt tema er våre erfaringer i praksis, der vi har observert ulik behandling av gutter og jenter i fysisk aktive lekesituasjoner.

Ut ifra dette er fokuset vårt å belyse 1) Hvordan barnehagelæreren jobber med tilrettelegging av fysisk aktivitet for gutter og jenter, og 2) Hvordan barnehagelæreren reflekterer over hvordan gutter og jenter leker i de fysiske miljøene. Vår problemstilling er:

"Er det forskjell på tilrettelegging av fysisk aktivitet for gutter og jenter i barnehagen?"

2. Teori

I teoridelen skal vi se nærmere på teori og tidligere forskning som er relevant for vår problemstilling. Vi vil ta for oss temaene fysisk aktivitet, forskjell mellom kjønnene, personalets ubevisste syn på kjønn og voksenrollen.

Når det er snakk om gutter og jenter, finnes det flere begrep: kjønn, kjønnsforskjeller, kjønnsperspektivet, kjønnsroller etc. Kjønnsroller er et begrep knyttet til normer og forventninger samfunnet har til det å være gutt eller jente. Begrepet er upresist, og endrer stadig innhold. Derfor har flere forskere sluttet å bruke ordet "kjønnsroller" (Teigen & Svardal, 2020). Oppgaven handler om å likestille, men samtidig se på forskjellen i tilrettelegging av fysisk aktivitet mellom gutter og jenter. I denne oppgaven har vi valgt å bruke begrepet "*kjønnsforskjeller*".

2.1 Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet kan defineres som: «enhver kroppslig bevegelse initiert av skjelettmuskulatur som resulterer i en økning i energiforbruket utover hvilenivået» (Caspersen et al., 1985, s.126).

Intensitet, frekvens og varighet sier noe om hva som avgjør energiforbruket ved fysisk aktivitet. Dette kan være bakgrunnen for forskjellen på den fysiske aktiviteten hos kjønnene. Fysisk aktivitet for barn kan være lek (Pedersen, 2020, s. 20). I leken vil man finne mange muligheter til fysisk aktivitet. Her vil man ha mulighet til å se forskjellene mellom kjønnene og hvordan de leker. Osnes (2020) bruker kroppslig lek som en samlebetegnelse for lek der energinivået er godt over hvilenivå. Her kan bevegelseslek, sansemotorisk lek, kaoslek, risikofyllt lek og lekeslåssing være eksempler på kroppslig lek (Osnes et al., 2020, s. 143).

Fysisk aktivitet deles inn i lav, moderat og høy intensitet. Høyere intensitetsnivå, gir høyere energiforbruk. Dette er for eksempel med på å øke pulsen (Nerhus et al., 2011, s.151). Alt fra løping, ballaktivitet, klatring i stativ eller trær, gir forutsetninger på hvordan barn beveger seg med varierende intensitet (Pedersen, 2020, s. 17). Intensitet er en dimensjon som inngår under fysisk aktivitet, men Nerhus (2011) viser også til de to andre. Frekvens er antall ganger med aktivitet gitt innenfor en tidsperiode, for eksempel antall ganger på en uke. Varighet er tiden brukt på fysisk aktivitet, for eksempel minutter eller timer. (Nerhus et al., 2011, s.150). Ferdigheter i motorisk utvikling er også avgjørende for å oppnå og vedlikeholde fysisk aktivitet. Grunnleggende motoriske ferdigheter som hoppe, løpe, kaste og gripe en ball er viktige ferdigheter når vi skriver om forskjeller

mellom kjønn (Nilsen et al., 2020b, s.2).

Barnehagen skal være en arena der barna får oppleve glede med fysisk aktivitet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.11). Det er viktig for barnehagen å tilrettelegge for dette. Gutter og jenter er henholdsvis i moderat til høy fysisk aktivitet i 47 og 39 minutter gjennomsnittlig i barnehagehverdagen (Johannessen et al., 2020, s. 13). Forskning viser at 77% av barns moderat til høy fysisk aktivitet finner sted i barnehagen (Nilsen et al., 2019b, s.3). Helsedirektoratets anbefalinger er 180 minutter daglig fysisk aktivitet, der 60 minutter skal være moderat til høy intensitet (Helsedirektoratet, 2022). Ca 55% av 3-5 åringer oppnår anbefalingene om moderat til høy intensitet, der 66% av gutter oppnår anbefalingene, 43% av jentene (Nilsen et al., 2019a, s 866).

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende, og gi barna allsidige bevegelsesmuligheter. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19). Dowda (2009) fant ut at barn var fysisk aktive i en time eller mer i barnehager med rikt miljø og aktivitetsfremmende barnehagelærere. I barnehager som ikke fremmet det fysiske miljøet, var barna mindre fysisk aktive (Dowda et al., 2009, s. 5). Dette bygges opp av Albertsen (2022) som viser til at tilgang til et godt inne- og utemiljø, med utstyr som fremmer fysisk aktivitet er viktig for barns bevegelsesmuligheter (Albertsen et al., 2022, s. 11). Bjørgen (2006) viser at 63% av barn ikke har tilgang til en gymsal (Bjørgen, 2006, s.67-68).

Barn bruker i gjennomsnitt 3 timer av sin barnehagehverdag i utemiljøet (Ylvisåker et al., 2022, s. 77; Johannessen et al., 2020, s. 12). Funn av Moser & Martinsen (2010) viser at barna bruker henholdsvis 30 og 70% i utemiljøet på vinteren og sommeren (Moser & Martinsen, 2010, s. 457). En annen undersøkelse viser at den gjennomsnittlige uteaktiviteten er over dobbelt så høy som inneaktiviteten (Tandon et al., 2018, s. 1).

En undersøkelse av Hagen (2015) viser at barna som er mest fysisk aktive i gjennomsnitt gjennom barnehagedagen, også er de mest fysisk aktive i frileken. Barna som er minst fysisk aktive i barnehagedagen, er også de som er minst fysisk aktive i frileken. Det fysiske aktivitetsnivået blir mer likt i organisert lek, og den gjennomsnittlige intensiteten øker for hele gruppen (Hagen, 2015, s.2). Det er altså stor variasjon i fysisk aktivitet når barna får gjøre som de vil. Organisert aktivitet for hele gruppen vil begrense de mest fysisk aktive barna (Storli & Hagen, 2010, s.455). Voksenstyrt aktivitet kan bidra til forskjell på de mest fysisk aktive barna, men også positivt for de mer stillesittende barna.

2.2 Forskjeller mellom kjønnene

I 2022 ble det rapportert at 97,2% av norske barn mellom 3-5 år har plass i barnehage (Statistisk sentralbyrå, 2023). Einarsdottir (2013) skriver at den nordiske barnehagemodellen er bygd opp med høyt fokus på læring gjennom lek. Fysisk aktivitet er en viktig bidragsyter til barns lek. Den fysiske aktiviteten er både med på å danne gode relasjoner, men også viktig for å danne god helse. Nilsen (2019) skriver at gutter har et høyere fysisk aktivitetsnivå enn jenter. Pellegrini og Smith (1998, s.580) viser at gutter foretrekker i større grad intensiv fysisk aktivitet med røff lek enn jenter. Ut ifra dette begrunner Nilsen (2019) at fri lek utendørs er mer gunstig for gutter enn for jenter (Nilsen et al., 2019b, s.5; Reimers et al., 2018, s. 2). Jenter foretrekker sosial lek med mindre intensitet (Barbu et al., 2011, s. 3). Dette kan være med på å støtte opp at norske barnehager er på gutters premisser, i den fysiske leken. Det er derimot viktig å se på individene, da forskningen viser at dette også gjelder svært fysisk aktive barn. Noe som kan gjelde både gutter og jenter (Nilsen et al., 2020a, s.9).

Utemiljøet i barnehagen kan legge til rette for mer fysisk aktivitet enn innemiljøet (Johannessen, 2020, s. 17), selv om flere barnehager har tilgang til puterom eller gymsal. I utemiljøet er det mer sosialt akseptert å være høyløst og fysisk aktiv (Sando, 2020, s. 40). Forskning viser at i Norge er det ikke forskjell på jenter og gutter når det gjelder utetid i barnehagen. Ylvisåker (2022) viser at jenter og gutter bruker ca. like mye tid ute (Ylvisåker, 2022, s. 75). Sammenligner vi dette fra en studie i USA, viser denne at utetid for jenter var i underkant av 40 minutter, mens gutter er ute i over 70 minutter (Tandon et al, 2018, s. 3).

Typisk for gutter er at de beveger seg over et større areal av barnehagen enn jentene. Guttene søker som regel de stedene som fremmer idrettsrelaterte og regelstyrte aktiviteter. Jentene søker mer til områdene der mulighetene for lek er åpne, og foretrekker sosiale interaksjoner med andre barn, fremfor konkurranse. Begrepet affordances beskriver hvordan barna ser ute-og innemiljøets innbydelse til lek. Hvordan et barn kan se et tre og tenke klatring, mens ett annet barn kan se et tre og tenke, *“dette ser ut som et hus”* (Gibson, 1979, s.127). Selv om kjønnene er med i samme lek kan de se helt forskjellige muligheter i leken. Pedersen (2020) bruker et eksempel om en gruppe jenter og gutter i lek som familie. Jentene leker i rollen som mor og søster, mens guttene begynner leken som dyr. Der jentene fortsetter sin rolige rolle som familiemedlemmer, utvikler guttene seg til ville tigre. Barna er fremdeles i samme lek, med likevel et helt annet intensitetsnivå (Pedersen, 2020, s. 76).

En undersøkelse av Sando og Mehus (2019) viser at barn bruker tumlearealene inne hvis et slikt rom er tilgjengelig på avdelingen. Observasjonene deres viser til at det ikke forskjell på hvor mye gutter og jenter bruker området, og heller ikke forskjell på det fysiske aktivitetsnivået hos kjønnene (Sando

og Mehus, 2019, s. 929). Storli (2020) viser i sine observasjoner at selv om kjønnene bruker området i like stor grad, tiltrekkes gutter oftere til boltrelek og lekeslåsing (Storli, 2020, s. 72). Dette er ofte spontane fysiske aktiviteter, som oppstår i frilek, og som drives frem av positive følelser som fryd, spenning og tilfredshet (Storli, 2020, s. 69).

Fysisk aktivitet kan variere i ulike årstider. Resultatene fra Nilsen (2019) viser at det fysiske aktivitetsnivået er mye høyere på våren og sommeren, enn vinteren og høsten. Resultatene viser at guttene er mer fysisk aktive enn jentene på vinteren og høsten, sammenlignet med sommeren og våren. Der er det mindre forskjell mellom kjønnene. Stillesittende lek øker også hos jentene i vintermånedene. Resultatene viser også at gutter har gjennomgående større mengde fysisk aktivitet enn jentene i alle årstider (Nilsen, 2019a, s. 866-867).

2.3 Personalets ubevisste syn på kjønn

Studien til Meland og Kaltvedt (2019) viser at kjønnsforskjellene kan læres gjennom språk. Når barn kommuniserer med andre, lærer de sine respektive kjønnsforskjeller. Dette skjer ikke bare gjennom fysiologiske forskjeller, men også basert på klær, frisyre, lekemateriell, forventninger og mer (Meland & Kaltvedt, 2019, s. 95). Barn får tidlig satt sin rolle etter kjønn, og lærer hva samfunnet forventer av dem. Gutter får arbeidsklær, fotballdrakter og blå biler, mens jenter får rosa kjoler, dukker og fletter i håret. Kjønnene blir behandlet forskjellig ut ifra kjønnsstereotyper av de ansatte (Meland & Kaltvedt, 2019, s. 94). Dette går i sterk kontrast imot rammeplanen, da personalet i barnehagen skal fremme likestilling, gi barna like muligheter og motvirke stereotyper (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.57).

Det kommer frem at jenter får ros for hårstil, utseende, væremåte og empatisk oppførsel, mens gutter får oppmuntring for fysisk størrelse og styrke (Chick et al., 2002, s. 151-152). Her ser vi forventningen om at gutter skal være mer fysisk aktive, mens jenter skal være rolige. Dette underbygges videre i undersøkelsen til Meland og Kaltvedt (2019), i et eksempel der tre gutter og en jente roper og skriker i fysisk aktiv lek. En voksen kommer bort til jenten, og sier "du kan ikke skrike sånn!" Deretter fjernes hun fra leken, guttene får fortsette som før (Meland & Kaltvedt, 2019, s. 99-100).

Jenters rolle blir ofte sett på som tålmodig. Observasjoner tatt fra Meland & Kaltvedt (2019) sier at når guttene og jentene spør om hjelp, er det guttene som får assistanse først. Jentene må da vente tålmodig på tur. Dette er med å etablere kjønnsforskjellene. Jentene lærer ubevisst å sitte stille, leke

rolig og øke sine finmotoriske ferdigheter. Guttene sin rolle er å være mer høylytte og ville (Meland & Kaltvedt, 2019, s.99-100). Grunnlaget for en mer fysisk aktiv gutt, og en mer reservert jente, skyldes også de påpekte kjønnsforskjellene. Forsking viser at kommunikasjon fra mor og far er at guttene skal være tøffe og ta sjanser, mens jentene blir oppfordret til å være forsiktig. Dette fører til at gutter tar mer risiko enn jenter (Morrongiello & Dawber, 2000, s.91). Dermed blir det mer naturlig for gutter å leke mer risikofylt lek, og få flere muligheter til å oppleve mestring gjennom spenningsfylt lek. Dette kan gjøre fysisk aktiv lek som klatring og aking mer appellerende (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 45-46).

2.4 Voksenrollen

Voksne sin deltagelse i fysisk aktiv lek er med på å skape trygghet (Søbstad, 2004, s.35). Når de voksne involverer seg i lekesituasjoner bringer dette anerkjennelse hos barna. Det kan også være med å avvæpne en farlig eller skummel situasjon som aking, klatring eller deltagelse i en styrt lek som hauk og due. Med deltagelse vil voksne og barn skape samhandling og samarbeid, som er avgjørende for at personalet skal fremme fysisk aktivitet og en sunn livsstil (Fossdal et al., 2018, s.2). Det er også viktig for den sosiale kompetansen en 1.klassing har, som er den erfaringen barnet tar med seg fra barnehagen (Lillemyr, 2011, s.232). Rammeplanen for barnehagen sier, *“tro på egne evner”* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Barnehagelærer og resten av personalet har ulike oppgaver for å optimalisere barns lek.

Tilrettelegging av lek, observere barn i lek og fysisk deltagelse i lek. I Albertsen (2022) undersøkelse kommer det frem at planlegging for fysisk aktivitet i inne og ute-miljøet er viktig for barns muligheter til fysisk aktivitet (Albertsen et al., 2022, s. 11). Tilretteleggeren finner frem ulike materialer barna kan leke med. Observatøren passer på at leken er trygg, har overblikk over situasjonen, og stopper leken hvis den går for langt, eller blir utrygg (Haarseth, 2020, s. 155-156). Voksne som er fysisk deltagere i lek er med på å øke intensiteten i den kroppslige leken, og er aktiv støttespiller til barna (Osnes & Skaug, 2015, s.52, Fossdal et al., 2018, s. 8). Dette blir støttet av Nilsen (et al., 2023 s.6), som viser at de voksnes involvering i fysisk lek påvirker barna positivt når det kommer til fysisk aktivitet med moderat til høy intensitet. Det kan i denne sammenhengen nevnes at frileken styrer mesteparten av barnehagehverdagens bruk av fysisk aktivitet, og voksens kroppslige kontakt i frileken er minimal (Osnes & Skaug, 2015, s.50).

2.4.1 Mannlige og kvinnelige barnehagelærere

Andelen menn som jobber i barnehager i Norge er relativt lav. SSB viser til tall fra 2021 der 89,3% av barnehagens ansatte var kvinner (Statistisk sentralbyrå, 2021). I en undersøkelse gjort av Emilsen og Lysklett (2007) kommer viktigheten av menn som rollemodeller frem. Flere menn i barnehagen gjør at gutter i barnehagen har bedre rammer for å utvikle sin kjønnsidentitet (Emilsen & Lysklett, 2007, s.110). Martin & Ruble (2004) påpeker at barn ser etter kjennetegn på hverandre og voksne fra svært ung alder (Martin & Ruble, 2004, s. 68).

I en undersøkelse gjort av Børve & Børve (2017) kommer det frem at menn utnytter inne- og utemiljøet oftere til bruk av fysisk aktivitet. Menn herjer mer, bruker mer av plassen og er mer på gulvet, mens kvinner viser mer omsorg og har barna oftere på fanget (Børve & Børve, 2017, s. 9-10). Også i en rapport av Kasin & Slåtten (2011) kommer det frem at kvinner er mindre delaktige i den aktive leken med barna, og heller opptatt av ryddighet og planlegging (Kasin & Slåtten, 2011, s.50). Dette ser vi også i Emilsen & Lysklett (2007) da undersøkelsen viser at menn er mer lekne, fysiske i leken med barna, og har høyere risikogrense enn kvinner (Emilsen & Lysklett, 2007, s.111). Rossholt (2009) viser til at menn blir brukt som klatrestativ, de lekeslåss og spiller fotball med barna. Det er som oftest menn som er kroppslig tilgjengelige for denne typen kontakt mellom barn og voksne. Flere kvinner tillater ikke seg selv eller andre kvinner denne formen for kroppslighet på samme måte som menn, siden det blir oppfattet som et maskulint felt (Askland & Rossholt, 2009, s. 126).

2.4.2 Medvirkning og motivasjon

Ifølge rammeplanen har barn rett til å medvirke (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.27). Barn lærer ofte gjennom undring, eksperimentering, opplevelser og skapende aktiviteter (Lillemyr, 2011, s.40). Uavhengig om det er frilek eller organisert lek vil barn gå inn i aktiviteten med et nysgjerrig sinn. (Sigmundsson & Pedersen, 2000, s.67). Barna kan oppnå sin daglige fysiske aktivitet gjennom lek som klatring, løping, og sparring av ball. Når barnehagelærerne skal sette i gang aktiviteten er det dermed viktig å la barna medvirke til hvilken lek de selv vil aktivisere seg i. Et barn som er motivert til å løpe, men får beskjed om å klatre kan føre til at barnet blir stillesittende resten av aktiviteten (Olsholt & Schjelderup, 2018, s.17). Det er også viktig at barnehagepersonalet er årvåkne når de observerer barn i frilek. Et barn kan fort falle ut av leken, eller oppleve at andre barn er mer voldsomt enn barnet er komfortabelt med. Barnehagepersonalets støtte og hjelp kan være avgjørende for at alle barn skal få mulighet til å medvirke og utfolde seg i lekegruppen (Eide, 2008, s.58). En spørreundersøkelse av Hamre og Flaten (2017) kan tyde på at det er mye lettere for personalet i

barnehagen å legge merke til de mest høylytte og utagerende barna, mens de stille barna får mindre oppmerksomhet (Hamre & Flaten, 2017)

3. Metode

«En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener formålet, hører med i arsenalet av metoder» (Aubert, 1985, s. 196). Ifølge Dalland (2021) tar de kvalitative metodene sikte på å fange opp opplevelser og meninger som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2021, s.54). På bakgrunn av dette vurderte vi kvalitativ metode som den mest gunstige for å belyse problemstillingen vår. Det å kunne gå direkte til kilden for å finne data var viktig for vår motivasjon i oppgaven. Vi valgte kvalitativt intervju da vi ønsket å få innsikt i barnehagelærerens refleksjoner og holdninger om vår problemstilling (Larsen, 2017, s. 98).

3.1 Valg av informanter

Retningslinjen for kvalitative utvalg er at antall informanter ikke bør være større enn at det er mulig å gjennomføre grundige og detaljerte analyser (Thagaard, 2018, s. 59). På grunn av lite tid og ressurser, valgte vi å gå for tre informanter.

Valget av informanter var strategisk, ettersom vi intervjuet barnehagepersonell med bestemte kunnskaper og erfaringer (Dalland, 2021, s.79). Vi ville ha intervjupersoner med samme utdanning som oss, slik at vi enklest mulig kunne sette oss inn i deres refleksjoner. Personell med barnehagelærerutdanning ville også i våre øyne ha flere knagger å henge erfaringene sine på. Det var viktig for oss å intervju informanter som representerte begge kjønn og ulik arbeidserfaring.

Vi valgte først å kontakte barnehagene i nærområdene på e-post. Barnehagene brukte lang tid på å svare, og svarene vi fikk var at de var opptatt eller ikke ønsket å stille. Ved å ringe rundt fikk vi respons. Vi fikk kontakt med tre barnehagelærere som ville stille til intervju. Informant 1 er en kvinne med 25 års erfaring, vi har valgt å omtale henne som Kari. Informant 2 er en kvinne med 2 års erfaring, hun har fått navnet Lise. Informant 3 er en mann med 7 måneders erfaring, han blir omtalt som Per.

3.2 Forberedelse av Intervjuguide

En intervjuguide inneholder en liste med spørsmål eller temaer som en ønsker å ta opp i intervjuet. Intervjuer kan stille oppfølgingsspørsmål eller klargjøre utsagn fra informantene (Løkken & Søbstad, 2013, s. 108). Spørsmålene omhandlet barnehagelærerens observasjoner og refleksjoner knyttet til temaer rundt vår problemstilling. Vi valgte å bygge spørsmålene våre på teori, slik at vi kunne sammenligne teorien med svarene fra informantene.

Det var viktig for oss å være godt forberedt og ha et vidt spekter av spørsmål. Vi ønsket at intervjuet skulle være så strukturert som mulig, med oppfølgingsspørsmål som var skrevet ned på forhånd. Et strukturert intervju betyr at man har laget en liste med ferdige spørsmål som stilles i fast rekkefølge. Informantene formulerer selv sine svar. Fordelen med slike intervjueskjemaer er at en reduserer informasjonsmengden, og det blir lettere å håndtere i ettertid. Det blir også lettere å sammenligne svar (Larsen, 2017, s. 99).

Videre måtte vi tenke på utforming av spørsmålene. En svakhet kan være at noen informanter kan gi svar ut ifra hva de tror vi vil høre. Derfor var det viktig at spørsmålene ikke var "ladet" på en slik måte at enkelte svar var mer ønskelige enn andre. Det er lett å signalisere hva som er mer akseptabelt enn noe annet svar, og dermed vri svarene på en uheldig måte fordi intervjupersonen gjerne vil fremstå i et gunstig lys (Patton, 1980, s. 211). Derfor måtte vi sette opp spørsmålene slik at intervjupersonene ville få opplevelsen at de kunne svare fritt, og uten forventninger fra vår side.

3.3 Validitet og reliabilitet

Umiddelbart etter at en informant hadde meldt seg, fikk de tilsendt intervjuguiden. Dette gjorde at de fikk god tid på å gjøre seg kjent med vår problemstilling og gav dem grunnlag til å svare på en tilfredsstillende måte. Dette passer godt med det Bergsland og Jæger (2022) skriver om reliabilitet, som i kvalitative studier kan knyttes til pålitelighet om at forskningen utføres på en tillitsvekkende måte, og at forskeren kan argumentere for at kvaliteten er høy (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44).

I februar 2023 gjennomførte vi en pilotstudie på en medstudent. I etterkant av pilotstudien bearbeidet vi spørsmålene. Flere av spørsmålene gav et enkelt "ja" eller "nei". Vi måtte både bestemme oss for hva vi ønsket å undersøke, og få en meningsfull diskusjon tilpasset til hva vi ønsket svar på. Derfor er det viktig at informantene ikke får spørsmål der de får mulighet å svare enten "ja" eller "nei" (Johannessen et al., 2021, s. 113). Vi fikk også bedre kontroll og øvelse i forkant av våre intervju. Validitet kan i kvalitative studier knyttes til troverdighet og overførbarhet. I troverdighet skal

dette vise til at metoden er egnet for å undersøke det som skal undersøkes (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). På den måten fikk vi validert at dette var en god metode for å finne svar på vår problemstilling.

3.4 Gjennomføring av intervju

I mars 2023 gjennomførte vi tre intervjuer, med varighet på 30-45 minutter. Vi intervjuet informantene på deres arbeidsplass eller i grupperom på skolen. Vi var to som gjennomførte alle intervjuene. En som intervjuet informantene og en som noterte. Dette gjorde at den ene kunne ha fullt fokus på intervjuobjektet, mens den andre fokuserte på skrivingen. Vi ville være oppmerksomme på kroppsspråket til intervjuobjektet under intervjuet. Kroppslig fremtoning, plutselige innskytelser og reaksjoner kan ha stor betydning for personens tanker (Fog, 2004, s. 97-98). Derfor var det viktig for oss at intervjueren var oppmerksom på informantens kroppsspråk og væremåte gjennom intervjuet.

3.5 Ethiske hensyn

For å innhente kunnskap om vår problemstilling er vi avhengig av tillit. Informantene må oppleve at de blir ivaretatt når de bidrar til forskning eller studentoppgaver (Dalland, 2021, s.167). Vi brukte samtykkeskjema der informantene ble anonymisert. Notatene vil bli slettet i etterkant, og informantene kunne avbryte intervjuet når som helst underveis. Det er en mulighet for at det skulle komme personlige eller sensitive opplysninger og meninger, så vi som forskere har også taushetsplikt. Alt dette fikk informantene informasjon om før de skrev under på samtykkeskjemaet. Til slutt la vi til vår egen og vår veilederes kontaktinformasjon, slik at de kunne kontakte oss hvis de hadde spørsmål (se vedlegg 1 for samtykkeskjema).

3.6 Koding av intervju

For å kunne bruke resultatet vårt på riktig måte, måtte vi starte med å kode informasjonen. Koding er et verktøy vi benyttet oss for å påvise og organisere vår meningsbærende informasjon. Dette gjør at vi kan finne, ta ut og slå sammen de tekstdelene som er relevante til hvert underpunkt (Johannessen, et al., 2021 s. 172). Det var mye like svar, eller svar som passet bedre til et annet spørsmål. Vi skrev ut alle svarene vi hadde fått, og kryssrefererte svarene med hverandre. Etter dette skrev vi ut svarene vi hadde fått. Dette går under prosessen kategorisk inndeling (Johannessen, et al., 2021 s.

155), som gjør at vi kan se hvilke svar som har fellestrekk og dermed fikk vi systematisert de under våre 3 hovedkategorier: Fysisk aktivitet, kjønnsforskjeller og voksenrollen.

4. Resultat

I resultatdelen skal vi presentere funnene våre som ble samlet inn i intervjuene. Intervjuet bestod av 25 spørsmål (se vedlegg 2), som ble stilt til tre barnehagelærere. Etter kodingen av intervjuet har vi valgt å sette resultatet sammen i tre hovedkategorier: fysisk aktivitet, kjønnsforskjeller og voksenrollen. Disse tre kategoriene er hovedpunktene for å svare på problemstillingen vår “er det forskjell på tilrettelegging av fysisk aktivitet for gutter og jenter i barnehagen?”.

4.1 Fysisk aktivitet

I temaet fysisk aktivitet ønsket vi å finne ut barnehagelærerens kunnskap om temaet og hvordan fysisk aktivitet brukes i barnehagen. Hvordan tilrettelegger de for ulik intensitet, frekvens og varighet i forskjellige typer lek for at barna? Videre ønsket vi å finne forskjeller på fysisk aktivitet i organisert-, og frilek, samt forskjellen på hvordan ute-, og innemiljøet aktiviserer barna.

Vi stilte først **spørsmålet om fysisk aktivitet og kategoriene intensitet, frekvens og varighet av lek når de skal sette i gang aktiviteter for barna**. Der var alle informantene enige om at fysisk aktivitet er viktig, og bruker det aktivt i hverdagen deres. Samtlige informanter snakket utdypende om fysisk aktivitet og alle kom med flere eksempler. Per bruker for eksempel: stiv heks, politi og røver og hinderløyper aktivt i sin organiserte lek. Lise sier: “Først og fremst tilpasser vi etter hvert enkelt barn. Dette gjør vi for at alle barna skal kunne føle mestring. Bli det for kjedelig eller for krevende, vil barna miste motivasjon.” Kari er opptatt av å være i fysisk aktivitet etter å ha sittet i ro, dette nevnte hun flere ganger under intervjuet. Alle informantene nevnte bruk av intensitet. Per bruker for eksempel høy intensitet i starten av organisert lek, med varighet på 10-15 minutter. Informantene fortalte om varierende fysiske aktiviteter de bruker, og er opptatt av at hverdagen skal inneholde en god mengde fysisk aktivitet.

Der Kari og Lise mener at **frileken** er mest intensiv (“blaut i håret alle sammen” ifølge Kari), mener Per at den **organiserte leken** er mer intensiv. Han sier: “Det er mer spennende når de voksne skal være med i leken og ta de, dette fører til at barna løper mer. Når det er selvstyrt er det ikke like

spennende, og dermed mindre intensivt". Kari er enig i at barna liker den organiserte leken bedre, spesielt jentene. Lise mener frileken er der barna kan holde på lenge, med høyere konsentrasjon.

Alle mener at **bruken av gymsal gjør det lettere å organisere fysisk aktivitet**. Der har de mange muligheter for ballek, hinderløype og varierende fysiske aktiviteter. Informantene er også enige i at gymsalen er et sted som inviterer til høy intensitet i leken, der barna får herjet fritt. Rommet appellerer til høyt energibruk, og fellesbetegnelsen for gymsalen er at barna etterspør dette i stor grad. Gymsalen/puterommet gir god mulighet til observasjon og medvirkning i leken, noe barna synes er positivt. Det som ikke er så positivt for informantene, er at gymsalen bare er tilgjengelig et fåtall timer i uken, slik at alle avdelingene i barnehagen har tilgang. Per nevnte at avdelingsrommene ikke skal brukes til fysisk aktivitet, og dermed får ikke barna herjet. Slik blir gymsalen vesentlig i den aktive progresjon i fysisk aktivitet, da han også sa at uteområdet i barnehagen er for flatt, og gir for lite rom for varierende lek. Kari og Lise kommer fra barnehager med stort og varierende uteområder med flere muligheter for fysisk aktivitet. Kari sier: "Uteområdet vårt inviterer til god fysisk aktivitet. Klatring, ballbinge og det varierte terrenget bidrar til variert lek."

Når det kommer til **årstider** var alle enige om at vinteren begrenser muligheter for fysisk aktivitet. Store dresser, støvler og vanskelig fremkommelighet på isen gjør det vanskelig for barna å aktivisere seg. Kari påpekte at det også gir muligheter for aking, noe barna løper opp bakken gang på gang for å få belønning. Informantene var enige i at barna med best fysiske forutsetninger og ferdigheter på sommeren er også best på vinteren. Årstider har ingenting å si for ferdighetene, ifølge informantene.

Gjennomgående for hele intervjuet er at informantene snakker mye om motorikk. Lise nevnte blant annet at jentene er glade i de finmotoriske lekene, mens Kari sa at gymsalen deres blir kalt "det motoriske rommet". **Under spørsmålet om de legger til rette for at barna skal få grunnleggende motoriske egenskaper før de begynner på skolen**, sier Kari: "Vi bruker mye ball inne og ute. Inne i vårt motoriske rom lager vi tunnel, stuper kråke og løper mye gjennom hinderløype. Vi jobber ikke særlig skolerettet med motorikk, vi jobber mer med det grunnleggende i leken. Avdelingen vår er mer opptatt av at barna skal ha det gøy." Lise og Per er også opptatt av å bruke mye ball, i alle fall i gymsal. Per påpekte at gymsalen deres har et bra miljø for motorisk utvikling, men som han savner klatremuligheter og risikolek i uteområdet. "De mister dessverre den store arenaen for grovmotorikk der".

4.2 Kjønnforskjeller

I temaet om kjønnforskjeller er vi opptatt av å finne ut barnehagelærernes synspunkter angående forskjeller og likheter mellom kjønnene når det kommer til fysisk aktivitet. Vi var ute etter å finne ut om informantenes kunnskap og erfaringer om styrker til jenter og gutter i fysisk aktivitet. Vi ønsket å få svar på hvordan jenter og gutter leker, og hvordan utnytter barna områdene i barnehagen til fysisk aktivitet.

Informantene har gjennom hele intervjuet en klar formening at fokuset er å **likestille kjønnene**. De er enige i at ingen av kjønnene skiller seg ut, det er mer personlighet som styrer. Kari sier for eksempel at "jenter kan være vel så fysisk aktiv som guttene". Dette er et tema som går gjennom hele intervjuet. Flere svar kommer inn på at guttene generelt er mer fysisk aktive, men som Kari sier, at det er en jente som er best i ballspill på avdelingen.

Når vi spør om det er noe de respektive **kjønnene er sterkere på**, svarer Kari og Lise ganske likt. Guttene er mer glad i ballspill, men at jentene kan være vel så gode. Per derimot er mer tydelig at guttene er sterkere fysisk, spesielt intensiteten i leken. Når det kommer til hva jentene er bedre på svarer Kari at jenter er bedre på å stå på hodet, turne, og stå i bro. Lise og Per er usikre, men Lise sier at jentene liker bedre finmotoriske aktiviteter som for eksempel være i perle eller å forme i sandkassen. I forhold til innemiljøet er det også uenigheter mellom informantene. Kari og Lise mener det ikke er noe utpreget forskjell mellom kjønnene, mens Per påpeker at guttene er mer ville, selv om de skal være rolige på avdeling. Per sier jentene følger reglene og er pliktoppfyllende, og legger til at guttene er herjete og rastløse inne, og har behov for å få ut energien sin.

Vi hadde også søkelys på **hvordan uteområdet ble brukt**. Ingen av informantene var enig i at den fysiske aktiviteten i barnehagen var på gutters premisser. Fellesnevneren var at alle barn hadde like og varierende lekemuligheter. Selv om Kari mente at barna hadde like premisser ute, nevner hun også at guttene var mer knuffete, vakkende og rastløse. Jentene var roligere, og var oftere på stillesittende apparater, som sandkassen og dukkehus. Dette ble nevnt av samtlige informanter.

Vi spurte også om **usikkerhet i vilter lek mellom kjønnene**, og om et av kjønnene opplevde å bli tilbaketrukket eller usikre. Kari og Lise var igjen tydelig på at dette handlet mer om personlighet og alder, enn kjønn. Per svarte at han opplevde at jentene ble usikre i vilter lek med guttene, og sier: "Kan jo tenke seg at guttene tar det med ro når jentene er med, men de bryr seg ikke. Dette kommer vel senere med alderen." Videre utdyper han at de eldre guttene er mye større og sterkere enn jentene.

4.3 Voksenrollen

Vi ønsket å finne svar på hvordan informantene tilrettelegger, motiverer og medvirker til fysisk aktivitet. Videre ønsket vi å finne ut om informantene var bevisst hvordan de ordla seg til kjønnene. Spørsmålene handlet også om hvordan barnehagelærerne jobbet med personalgruppen, og om de har reflektert over barnehagens lille mangfold av mannlige ansatte.

Flere av spørsmålene våre omhandlet hvordan informantene valgte å jobbe med kjønnene. Om de jobbet med kjønnene sammen, hver for seg, og hvordan de satt sammen ulike grupper.

Informantene var enige at de ikke ville ha forskjell, og at inndelingen på grupper skjedde ved å blande kjønnene. Kari nevner også at det var viktig med variasjon i gruppene, slik at alle barna hadde noen å leke med, og fikk byttet lekekamerater. Lise var opptatt av å blande med tilpassing til alder og ferdigheter, og sier: “det er viktig at de yngre barna lærer av de eldre”. Per prøvde å tilpasse mest mulig likt. Dette for at kjønnene skulle danne bedre relasjoner, og fremheve likestilling og like muligheter. Ingen av informantene jobbet noe ulikt med kjønnene. Kari brukte eksempler på at begge kjønn kan leke med både «gutteleker» og «jenteleker».

I spørsmålene om ulik kommunikasjon og toleranse til kjønnene var alle informantene klar på at alt skulle være likt. Vi hadde et eksempel i spørsmålene på at personalet var mer tålmodige til gutter som lekeslås eller klatret i trær, enn de var med jenter. Dette var noe alle var uenige i. Informantene mente også at dette gikk på personlighet og enkelt barn. “Det handler om å kjenne barnet hver for seg”, sa Lise, som var tydelig på at språkbruken til begge kjønnene måtte være lik.

Barnehagelærerens rolle i lek var også et vesentlig tema. Personalets involvering var et viktig punkt for alle informantene, da Kari mente at enkelte barn strålte på en helt annen måte med voksne i leken. Lise sa: “barna blir motivert til regeltek, og de får medvirket på en aktiv måte”. Per mener at personalens involvering i leken er positivt, “barna blir trygge, og giret med en voksen til stede”.

Videre snakket vi om **avdelingens rolle. Først var spørsmålet om informantene var bevisst på å spille på hverandres styrker, og at minst én på avdelingen var energisk i lek med barna.** Kari hadde ikke jobbet noe særlig med dette, og mente at alle voksne hadde ansvar, uansett hvilket styrker de hadde. Det viktigste for barnet var at det følte seg trygg, og hadde en voksen å gå til. Lise gikk mer inn på at “alle skal være med”, og at alle voksne skulle få medvirke. Avdelingen hennes jobbet med å aktivisere personale i fysisk aktiv lek, og hun hadde selv gitt beskjed når noen i personalet hadde blitt for passive. Lise mener veiledning er essensielt i barnehagen, og sier: “alle barna kommer fra ulike kulturer i hjemmet, og at det er viktig å la de få lov å erfare og lære i lek med voksne.” Per snakket også om viktigheten av et varierende personell. At alle hadde ulike styrker, og kunne motivere til å

lære av hverandre i personalet. Per snakket også om “godfot teorien” til Nils Arne Eggen. Teorien handler om at det du er flink til, skal du øve mer på. I tillegg skal du gjøre andre gode. Spesielt det siste var viktig på en avdeling, sa Per.

Det siste vi spurte om på intervjuet var refleksjoner rundt mannlige ansatte. Kari påpekte igjen at det viktigste for barna var å ha en trygg voksen rundt seg. Det hadde ikke noe å si om det var en mannlig, eller kvinnelig ansatt. Hun fortsatte med at mannlige og kvinnelige ansatte kunne by på like mye herjing. Per og Lise var begge enige om at mannlige ansatte var med å skape mangfold i gruppen. Lise nevnte at “det er viktig at barna får oppleve begge kjønnene, og se opp til begge rollemodellene.” Per på sin side hadde aldri jobbet med mannlige ansatte, men på lik linje som Lise mente han at menn oppfordret til mer herjing, og var mer fysisk med barna, som løfting, snurring og løping.

5. Diskusjon

Hensikten med denne oppgaven var å se om det er forskjell på tilrettelegging av fysisk aktivitet for jenter og gutter. Vi vil diskutere funnene våre ut ifra fem hovedfunn som er knyttet til 1) barnehagelærerens refleksjon av fysisk aktivitet, 2) kjønnsforskjeller, 3) forskjellig behandling av kjønn, 4) Voksenrollen, og 5) Mannlige og kvinnelige barnehagelærere.

5.1 Barnehagelærerens refleksjon av fysisk aktivitet

Resultatene viser at alle informantene hadde kunnskap om fysisk aktivitet. Per forstår begrepet fysisk aktivitet når han legger opp til lek med høy intensitet, der han bruker for eksempel politi og røver. Det gjør at intensiteten går over til lav- eller moderat når barna går over til frilek. Dette er i samsvar med det Nerhus (2011) skriver i sin artikkel (Nerhus et al., 2011, s.151). Lise og Kari bruker også fysisk aktivitet i barnehagen. Kari mener at barna ikke skal sitte i ro for lenge, og er opptatt at barna skal få mulighet til å bevege seg. Gjennom hele intervjuet viser informantene faglige refleksjoner i fysisk aktivitet.

Kari og Lise mener at frileken er der barna viser høyest intensitet i fysisk aktivitet, mens Per mener at dette skjer i organisert lek. Han argumenterer med at barna blir mer motivert til fysisk aktivitet med voksne til stede. Vi kan knytte Pers utsagn om motivasjon med det Thoresen (2017) skriver om

tilgjengelighet og usikkerhet (Thoresen, 2017, s.37). Vi tror at dette kan være viktig for å oppmuntre og motivere barna til fysisk aktiv lek. Hvis vi fjerner usikkerheten i leken, vil motivasjonen for å delta i leken øke. Et barn som er usikker kan da klare å leke med større selvsikkerhet enn vanlig i organisert lek, med voksne til stede.

Barna som er mest fysisk aktive i gjennomsnitt i løpet av barnehagehverdagen er mest fysisk aktive i frileken. I organisert lek vil det gjennomsnittlige fysiske aktivitetsnivået øke for hele gruppen (Storli & Hagen, 2010, s.2). Kari og Lise vil ha rett når vi snakker om de mest fysisk aktive barna, mens Per har rett i at gjennomsnittet for fysisk aktivitet øker med organisert lek. En annen grunn til at Kari og Lise ser på frileken som den mest intensive, tror vi kan være at det er mye lettere å se de mest fysisk aktive barna. Vi vet fra egen praksiserfaring at vi bevisst og ubevisst observerer de høylytte og fysisk aktive barna som bruker hele området. Barna som leker stille og rolig vil vi kanskje bare se hvis vi bevisst går inn for å finne dem. Dette støttes av undersøkelsen til Hamre & Flaten (2017).

Informantene er enig i at organisert lek er best å gjennomføre i en gymsal. Barna løper med høy intensitet og etterspør rommet i stor grad, ifølge informantene. Per nevner at avdelingen ikke skal brukes til herjing, og barna får beskjed om å leke rolig. Med tanke på at gymsalen kun brukes et fåtall timer i uken, vil dette tyde på at frekvensen av organisert lek i innemiljøet være for liten. Dette vil vi tro er et problem for Per, som mener at sitt uteområde i barnehagen er for dårlig i forhold til variasjon av fysisk aktivitet. Det kan gjøre at varigheten og frekvensen på den fysiske aktiviteten minsker, og i vår mening understreker viktigheten av et godt inne- og utemiljø.

Noe som vi ønsker å diskutere er barnehagens bruk av gymsalen, noe alle våre informanter har tilgang til i sine barnehager. Vår erfaring fra praksis er at hver avdeling har tilgang til gymsalen en halv dag i uken, enten før eller etter lunsj. Vi har lagt merke til at gymsalen ofte står ledig i mange timer hver dag, da avdelingene ikke bruker området før det blir kjernetid. Hvis det er mulighet for det, mener vi at å starte dagen i gymsalen vil utnytte mulighetene for organisert fysisk aktiv lek bedre. Videre kan vi tenke oss at barn på småbarnsavdeling ikke trenger gymsalen i like stor grad som barn på storbarnsavdeling, da barnehagelæreren på småbarnsavdelingene kan bruke sine respektive avdelinger til tilrettelegging av fysisk aktivitet. Dette kan endres med bedre planlegging i barnehagen som samsvarer med Albertsen et al. (2022, s. 11).

Utemiljøet byr på mest fysisk aktivitet med moderat til høy intensitet (Johannessen, 2020, s. 17., Sando, 2020, s. 40). Tilgangen til ballbinge har i vår mening mange egenskaper som en gymsal har, kanskje spesielt på sommerhalvåret, dette kan gi Karis barnehage et fortrinn. Kari og Lise har ifølge dem store utemiljø, med varierende terreng. Dette kan øke mulighetene barn har i frilek, som

kanskje er grunnen til at Kari og Lise mener at frileken byr på størst intensitet i fysisk aktivitet.

Informantene våre er enige om at den fysiske aktiviteten i utemiljøet går ned på vinteren, og mye av tiden blir brukt i innemiljøet (Moser & Martinsen, 2010, s. 457). Dette kan gå ut over de mest fysiske aktive barna, som muligens blir tvunget til mer stillesittende leker på vinteren. Helsedirektoratets (2022) anbefalinger (som inkluderer 60 minutters moderat til høy fysisk aktivitet) vil også være vanskeligere å oppnå på vinteren. Våre observasjoner i praksis viser til kalde vintre, som fører til at noen barn kunne være avhengig av å ha organisert fysisk aktivitet for at barna ikke skulle bli kalde og få ubehagelige opplevelser. Derfor, som informantene også sier, er tilstedeværelsen til de voksne viktig for barns motivasjon til fysisk aktivitet. Voksnes motivasjon til uteaktivitet er ikke dermed selvsagt. Vi har i praksis sett barn som ønsker å leke fysisk aktiv lek ute, men fått beskjed om at det ikke er en mulighet på grunn av dårlig vær. Her er det mulighet å stille spørsmål ved personalets motivasjon til å gå ut hvis været er dårlig.

5.2 Kjønnsforskjeller

De kjønnsrelaterte spørsmålene opp mot fysisk aktivitet skapte motsigelser hos informantene. Når vi spurte Kari om hvilket kjønn som var mest fysisk aktiv, forsvarte hun svarene sine. Hun begynte med å si hvilke ferdigheter guttene mestret bedre, men fortsatte med at jentene hadde samme ferdighetsnivå. En av grunnene til at hun svarer på denne måten kan være at hun vil svare riktig på det hun tror vi er ute etter (Patton, 1980, s. 211). Den andre grunnen kan være på grunn av at hun ville være "politisk korrekt", og si at begge kjønnene hadde samme ferdigheter, eller som hun selv sa i intervjuet at det var en jente som var best med ball på avdelingen. Da kan det være potensialet til jenter Kari snakker om. Nilsen (2020) skriver at det fysiske miljøet styrker det mest fysiske aktive barnet (Nilsen et al., 2020a, s.9).

Det er derimot guttene som er gjennomsnittlig mest fysiske aktive. Dette blir støttet av våre kilder (Pedersen, 2019, s.54; Nilsen et al., 2019, s.5, B). Det ble vist av informantene da de ubevisst sa at guttene løp rundt og herjet mer i frileken. Funnene våre tilsier at guttene viser et høyere nivå av fysisk aktivitet i frileken enn jentene. I den organiserte fysiske aktive leken blir dette mer utjevnet. De fleste jentene vil bli mer delaktig med voksen til stede, Kari sa også at jentene syntes at organisert lek er mer motiverende. Disse funnene indikerer at organisert lek er positivt for å samle gruppen og likestille barna. Med bestemte rammer tror vi at også jentene kan medvirke mer i den fysiske aktive leken.

Gutter er i gjennomsnitt i moderat til høy fysisk aktivitet 47 minutter hver dag, mens jenter er i 39 minutter hver dag (Johannessen et al., 2020, s. 13). Helsedirektoratets anbefalinger inneholder 60 minutter moderat til høy intensitet hver dag (Helsedirektoratet, 2022). Tallene til Nilsen (2019) viser at 66% av gutter oppnår anbefalingene, mens bare 43% av jentene klarer målene (Nilsen et al., 2019a, s. 866) Disse tallene viser at store deler av guttene oppnår anbefalingene, mens jentene henger etter. Med tanke på at 77% av den fysiske aktiviteten et barn har i løpet av en dag skjer i barnehagen, viser dette at barnehagen har en utfordring, og at dette ikke fremmer fysisk helse i barnehagen. At jentene er så langt bak guttene kan også knyttes mot rammeplanens punkt om likestilling i barnehagen, da det kan vise at jenter ikke får den oppfølgingen de trenger for å få den fysiske aktiviteten de er anbefalt (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 57).

Helsedirektoratet endret sine anbefalinger i 2022, til at den daglige fysiske aktiviteten skal være på 180 minutter, der 60 av disse skal være moderat til høy fysisk aktivitet. Dette kan ha betydning i hvor stor grad gutter og jenter oppnår de nye anbefalingene fra Helsedirektoratet (2022), men målene om 60 minutters moderat til høy fysisk aktivitet stemmer fremdeles, som gjør forskningen vi har brukt i denne bacheloroppgaven valid.

Resultatene våre viser positiv sammenheng mellom utetid og fysisk aktivitet, noe som samsvarer med Tandon et al. (2018, s. 1). Vi vet at gutter er de som er mest fysisk aktive i frileken. Når det da er mindre tilgjengelig personell til stede i utemiljøet på grunn av møter, pauser og vakrutiner, vil dette kunne spille mer på guttenes premisser (Nilsen et al., 2020a, s.9). Dette var informantene våre uenig i, de mente at alle bare hadde like varierende muligheter til fysisk aktivitet. Selv om vi er enige i at barna har like muligheter i selve miljøet ute, har vi også sett at jenter trenger mer oppfølging og organisert fysisk aktiv lek for å oppnå god mengde fysisk aktivitet i barnehagen. Med lite personal som er tilgjengelig til organisert lek ute, vil det gi mindre muligheter for organisert fysisk aktivitet.

Per sier at guttene løper inne fordi de har mer utløp for energien sin. Underbygget av informantenes uttalelser om at de sjelden har tilgang til gymsal, bør dette tilsa at gutter bør få være mer i utemiljøet enn jenter? En studie fra USA viser at gutter er nesten dobbelt så mye i utemiljøet enn jenter (Tandon et al, 2018, s. 3), mens i Norge er det likestilt (Ylvisåker, 2022, s. 75). Det kan tenkes at gutter har mye større utløp for energien sin og dermed bør være mer ute. Et alternativ til dette kan være å legge til rette for mer fysisk aktivitet i innemiljøet. I praksis har vi opplevd en barnehage som går mot normen, og lar barna løpe inne. Dette kan vi tenke oss hjelper til å la guttene få utløp for sin energi, men kan også hjelpe jentene for å oppnå den fysiske aktiviteten de trenger for god fysisk helse.

5.3 Forskjellig behandling av kjønn

Informantene nevner gjennom hele intervjuet at tilretteleggingen skal være på like premisser for begge kjønn. Personalet skal kommunisere, og tilrettelegge likt for både gutter og jenter. Dette tilfredsstiller rammeplanenes krav om å fremme likestilling og motvirke stereotyper (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 57), men er dette realiteten?

Vi vet at kjønnene blir behandlet forskjellig fra de ansatte i barnehagen (Meland & Kaltvedt, 2019, s. 94; Chick et al, 2002, s. 151-152; Torheim, 2020). Selv om alle informantene benekter at de snakker forskjellig til kjønnene, ser vi eksempler der de bruker stereotypiske utsagn. Kari sier for eksempel guttelego og jentelego, mens Per sier at gutter er store og sterke. Vi merket oss også underveis at informantene brukte forskjellige ord i forklaringen på kjønnene, for eksempel rastløse for guttene og stillesittende for jentene. Dette gir oss inntrykket av at selv om informantene sier at de ikke ser forskjell mellom kjønnene, har de forskjellige forventninger til barna. Meland og Kaltvedt (2019) skriver at jentene sin rolle blir sett på som tålmodig og at guttene som regel får hjelp og assistanse før jentene (Meland & Kaltvedt, 2019, s.99-100). Informantene bruker lignende ord når de snakker om jentene i vårt intervju. Ut ifra dette kan vi tenke oss at våre informanter gjør forskjell mellom kjønnene ubevisst, på samme måte som Torheim (2020) viser til i sin artikkel.

Av egen erfaring i praksis har vi sett flere eksempler der gutter og jenter blir behandlet ulikt. Et eksempel er gruppeinndeling, der vi har sett at grupper blir delt opp etter kjønn. Informantene våre sier de ikke deler opp etter kjønn, og er bevisst på å dele grupper med likt antall gutter og jenter. Lise sier barna som er best fysisk aktive skal gå med de som er svakest fysisk aktive, mens Per nevner at de lager grupper slik at de får minst mulig bråk. Ut ifra det vi har funnet ut er gutter de som er mest fysisk aktiv og de som lager mest bråk. Dette kan igjen indikere at de ubevisst deler inn grupper etter kjønn.

Vi kan tenke oss at informantene ikke tenker over hvordan de snakker med kjønnene. Ut ifra egne erfaringer i praksis ser vi at det ikke er enkelt å tenke over hvordan vi snakker med barna. Vi vet selv at vi har brukt ord som søt og fin til jenter, mens ord som tøff og kul når vi snakker med gutter. En gutt på storbarnsavdeling ville kanskje blitt fornærmet hvis vi sa at supermandrakten hans var søt, mens for en prinsessekjole på en jente ville dette vært mer naturlig. Gutter og jenter lærer sine kjønnsforskjeller tidlig (Martin & Ruble, 2004, s. 68), og barna lærer seg hvordan de skal snakke med kjønnene ut ifra hvordan vi snakker til dem. Vi mener det er viktig å tenke over hvordan vi som voksne ordlegger oss i samtale med barna. Dette understreker også at barnehageansatte har en viktig oppgave i å reflektere over egne holdninger og samfunnets forventninger til jenter og gutter.

5.4 Voksenrollen

Informantene er enige i at kjønnene bruker innemiljøet i barnehagen likt, i samsvar med Sando og Mehus (2019, s. 929). Det som er forskjellen, er at guttene tiltrekkes oftere til lekeslåssing og boltrelek (Storli, 2020, s. 72). Her mener vi det kan være viktig for barnehagelærere å ta observatørrollen og vise støtte, i stedet for å gå rett inn i vokterrollen. Vi har flere ganger opplevd oss selv og andre ansatte i barnehagen stopper vilter lek inne med en gang, uten at det egentlig har vært noe problem. Dette kan være måten barn lærer seg å leke (Storli, 2020, s. 69). Vi mener det er viktig at vi som voksne istedenfor kan veilede hvis leken går for langt, i stedet for å anta at det er "dårlig lek" med en gang den blir for fysisk.

Per mener at jenter kan bli mer usikre i vilter lek med gutter, og dermed trekke seg tilbake inn i den rolige rolleleken. Dette samsvarer med Thoresen (2017) som viser til at det er viktig at personalgruppen viser støtte og trøst for de usikre barna, og aktivt går inn i barns lek (Thoresen, 2017, s.37). Kari sier at noen barn stråler på en helt annen måte med en voksen som er involvert i leken. Lise er enig, og nevner også at barn blir mer motivert av lek sammen med voksne. Per sier at barna blir tryggere, noe som er i samsvar med undersøkelsen til Søbstad (2004, s.35). Ifølge Kari liker spesielt jenter organisert lek, dette kan være fordi de føler trygghet i leken med en voksen til stede. Et eksempel fra vår praksis i barnehagelærerutdanningen var danseaktivitet inne. Barna var glade i å danse til musikk, og de fleste danset uten at det var en voksen til stede. Det var derimot noen jenter som var avhengige av en voksen sin deltakelse for at de skulle bli med, noe som skapte engasjement og motivasjon. Selv har vi opplevd at leken blir vilter for begge kjønn når vi som voksne deltar. Barna holder på lengre i samme lek, og alle aktørene i leken får medvirket i større grad. Det er også lettere for barna å forholde seg til regler når vi som voksne kan være en styrende faktor i leken.

Noe Lise nevner mye under intervjuet, er viktigheten av barns medvirkning. Hvis barna får lov å medvirke i stor grad kan det gi dem motivasjon for aktivitetene de skal være med på. Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.27; Olsholt & Schjelderup, 2018, s.17). Medvirkningen kan både øke, og synke i den organiserte leken, som Eide (2008) sier får barna utfolde seg i en lekegruppe mer når aktiviteten er organisert (Eide, 2008, s.58). En mulighet i frilek er at personalet har mulighet til å ha samtaler med barna og observere hva de liker. Her tar vi igjen et praksiseksempel der en liten gruppe med jenter satt i snøen og lekte at de var blånisser. Alle hadde fått blånisser av foreldrene og det var god rollelek selv om den var stillesittende. Her fikk en av våre praksislærere en idé for å gjøre leken mer fysisk aktiv. Hun fant frem to kasser og sa til jentene at blånisserne måtte være inne før blåtiden var over. Dermed lekte en av barna at hun var forelder som ropte at blåtiden var over, mens de andre løp med høy intensitet fra ene enden av

området til det andre for å nå inn før fjellet lukket seg. Dette rullerte de på, og repeterte flere ganger. Dermed ble en stillesittende lek fysisk aktiv, og barna fikk føle at deres initiativ til lek ble respektert og utviklet av den voksne.

5.5 Mannlige og kvinnelige i barnehagen

Per sier at det er høyere intensitet i organisert lek enn frilek, mens Kari og Lise mente det var motsatt. Er dette fordi den organiserte leken hans blir mer fysisk aktiv fordi han er mann? Vi har sett at menn er mer delaktig i fysisk aktivitet enn kvinner i barnehagehverdagen (Børve & Børve, 2017, s. 9-10; Kasin & Slåtten, 2011, s.50). Kvinner tillater seg heller ikke i like stor grad som menn å være med i fysisk lek med barna (Askland & Rossholt, 2009, s. 126). Ut ifra dette kan vi tenke oss at leken til Per er mer fysisk aktiv, men det er viktig å tenke på at det også finnes menn som er mindre fysisk aktive og kvinner som er mer fysisk aktive, så dette trenger ikke være fasit. Lise og Per mener også at menn oppfordrer til herjing og kroppslig lek. Her kommer viktigheten av menn i barnehagen frem, da vi kan tenke oss til at barnehagen blir mer fysisk aktiv hvis det er flere menn til stede.

Lise og Per mener det er viktig med mannlige ansatte i barnehagen, slik at barna kan få oppleve både kvinnelige og mannlige rollemodeller. Vi har sett at menn er mer fysisk aktive og herjer mer enn kvinner, noe også gutter i barnehagen gjør mye av. Selv om Kari har rett i at kvinnelige rollemodeller er viktig i barnehagen, kommer vi ikke uten at barnehagen trenger menn. Gutter og jenter trenger både mannlige og kvinnelige forbilder for å ha best mulig forutsetninger for å bygge sitt kjønnsideal (Emilsen & Lysklett, 2007, s.110).

Når vi spurte Per om det var noe jentene var bedre på, ble han usikker. Kan dette være fordi han bruker mer tid med guttene i den fysiske aktiviteten og er opptatt av å være rollemodell for dem, at han ikke får tid til jentene? Kari og Lise er enige i at hele personalet skal være like aktive i fysisk aktivitet med barna. Per vil spille mer på de ansattes styrker. I hans ord er noen bedre på kunst, mens andre er bedre til å være fysisk aktiv. Ut ifra det vi tolker i intervjuet er det Per som er den fysisk aktive med barna i personalgruppen, noe som kanskje gir han mindre tid med jentene. Gutter er som kjent de som er mest fysisk aktiv.

6. Konklusjon

I denne bacheloroppgaven har vi brukt en kvalitativ undersøkelse der vi har gjennomført intervjuer med tre barnehagelærere. Problemstillingen vår var: "Er det forskjell på tilrettelegging av fysisk aktivitet for gutter og jenter i barnehagen?" Ut ifra dette har vi to hovedfunn: 1) Det kan se ut som barnehagen bør legge til rette for mer organisert fysisk aktiv lek for å inkludere jenter, og 2) personalet i barnehagen er ubevisst på de stereotypiske normene om kjønn i barnehagen, og at det er forskjell på det fysiske aktivitetsnivået mellom jenter og gutter. Videre vil vi utype de to hovedfunnene.

1) Tidligere studier viser at jenter har et lavere fysisk aktivitetsnivå enn gutter. Våre resultater kan tyde på det samme, men informantene i vår oppgave ser forskjell på det fysiske aktivitetsnivået i ulike typer lek. De fremhever frileken som en type lek som appellerer til gutter og at den organiserte leken tiltrekkes jenter. Personalets involvering i fysisk aktiv lek, både i frilek og i organisert lek, kan være viktig for å skape motivasjon og trygghet, spesielt for jenter. Flere mannlige barnehagelærere kan mulig føre til et høyere fysisk aktivitetsnivå, for både jenter og gutter, men våre informanter var enige om at det var viktig med gode rollemodeller for fysisk aktivitet, uavhengig av kjønn.

2) Resultatet vårt viser at selv om informantene sier de ikke gjør forskjell på kjønnene i tilrettelegging av fysisk aktivitet, kan dette likevel bli gjort ubevisst. Kjønnforskjellene innenfor fysisk aktivitet kan ha sammenheng med hva som appellerer til jenter og gutter i lek, og som kan komme av normene som allerede er i barnehagen. Personalet kan ha ulike forventninger til kjønnene, og snakke til gutter og jenter på en ulik måte i fysisk aktivitet. Her kan det være viktig for barnehagelæreren å reflektere over egne holdninger til hva som forventes av kjønnene. Like muligheter i fysisk aktivitet for kjønnene er noe vi mener er viktig, både i barnehagelærerens tilnærming til kjønnforskjellene, og kjønnene sine likemuligheter til fysisk aktivitet.

6.1 Forslag til videre forskning

Videre forskning kan være å observere barna. Vi kan observere hvordan de voksne tilnærmer seg barna, og hvor mye de voksne er kroppslig med i de fysiske aktivitetene. Det kunne vært interessant hvis vi som barnehagelærere gikk inn og byttet på de oppsatte kjønnsnormene. Hvordan hadde barn og voksne reagert hvis vi byttet på de stereotypiske ordene til gutter og jenter, eller hvis vi organiserte at jentene lekte mer med fysisk aktivitet, og satt guttene til stillesittende aktivitet.

Noe vi kan ta med oss til videre læring etter denne bacheloroppgaven, er hvordan utformingen av

spørsmålene var i forhold til hvordan oppgaven utviklet seg. I etterkant ser vi tilbake og ønsker vi kunne vært mer utdypende i noen av våre spørsmål. Eksempler er å gå dypere hvordan barnehagelærerne ordla seg til kjønnene, eller hvordan de inkludere jenter i fysisk aktivitet.

7. Litteraturliste

- Ahn, S., & Fedewa, A. L. (2011). A meta-analysis of the relationship between children's physical activity and mental health. *Journal of Pediatric Psychology, 36*(4), 385–397.
<https://doi.org/10.1093/jpepsy/jsq107>
- Albertsen, H. K, Aadland, K. N., Johannessen, K., Jones, R., & Aadland, E. (2022). Associations between the movement environment and preschooler's physical activity and sedentary time in Norwegian preschools. *European Early Childhood Education Research Journal, ahead-of-print*(ahead-of-print), 1–15. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2022.2147562>
- Askland, L & Rossholt, N. (2009) Kjønnskurser i barnehagen- Mening, makt, medvirkning. Fagbokforlaget.
- Aubert, V. (1985) Det skjulte samfunn. Universitetsforlaget.
- Barbu, S., Cabanes, G. & La Maner-idrissi, G. (2011) Boys and Girls on the Playground: Sex Differences in Social Development Are Not Stable across Early Childhood.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2022). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (2. utgave. s. 15-51). Cappelen Damm akademisk.
- Bjørngen, Kathrine. (2006) uteliv og fysisk aktivitet i barnehagen. Barnehagefolk 2006. (Utgivelse 2, S. 66-69) Pedagogisk forum.
- Borve, H. E., & Borve, E. (2017). Rooms with gender: physical environment and play culture in kindergarten. *Early Child Development and Care, 187*(5-6), 1069–1081.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1223072>
- Carson, V., Lee, E.-Y., Hewitt, L., Jennings, C., Hunter, S., Kuzik, N., Stearns, J. A., Unrau, S. P., Poitras, V. J., Gray, C., Adamo, K. B., Janssen, I., Okely, A. D., Spence, J. C., Timmons, B. W., Sampson, M., & Tremblay, M. S. (2017). Systematic review of the relationships between physical activity and health indicators in the early years (0-4 years). *BMC Public Health, 17*(Suppl 5), 854–854. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4860-0>
- Caspersen, C. J., Powell, K. E., & Christenson, G. (1985). Physical Activity, Exercise, and Physical Fitness: Definitions and Distinctions for Health-Related Research. *Public Health Rep, 100*(2),

126-131. <https://www.jstor.org/stable/20056429>

- Chick, KA, Heilman-House, RA, & Hunter, MW (2002). Barneomsorgens innvirkning på kjønnsrolleutvikling og kjønnsstereotyper. *Early Childhood Education Journal*, 29, 149–154.
- Dalland, Olav. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utgave.). Gyldendal.
- Dowda, M., Brown, W.H., Mciver, K.L., Pfeiffer, K.A., O'Neill, J.R., Addy, C.L. & Pate, R.R. (2011) Policies and characteristics of the preschool environment and physical activity of young children <https://doi.org/10.1542/peds.2008-2498>
- Eide, B. J. (2008). Barns medvirkning: Eksempler fra lekesituasjoner i barnehagen. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 26(1). <https://doi.org/10.5324/barn.v26i1.4353>
- Einarsdottir, J. (2013). Early childhood teacher education in the Nordic countries. *European Early Childhood Education Research Journal*, 21(3), 307–310. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2013.814321>
- Emilsen, K & Lysklett, O.B. (2007) Menn og kvinner i barnehagen- om menns bidrag på kvinnedominert arena. I Guldal, T. M, Lillemyr, O.F, Løkken, G, Naastad, N, & Rønning, F (red.), FoU i praksis 2007, Rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i Lærerutdanning (s.103-116). Tapir Akademisk forlag.
- Fog, J. (2004). *Med samtalen som utgangspunkt : det kvalitative forskningsinterview* (2. rev. udg., p. 269). Akademisk Forlag.
- Fossdal, T. S., Kippe, K., Handegård, B. H., & Lagestad, P. (2018). “Oh oobe doo, I wanna be like you” associations between physical activity of preschool staff and preschool children. *PLoS One*, 13(11), e0208001–e0208001. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0208001>
- Gibson, J. (1979). *The Ecological Approach to Visual Perception*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Haarseth, Magnus. (2020) Den nye voksenrollen. I E. B. H. Sandseter & R. Storli. (red.), *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø*. (s. 153-162). Universitetsforlaget.
- Hagen, T. L. (2015). Hvilken innvirkning har barnehagens fysiske utemiljø på barns lek og de ansattes pedagogiske praksis i uterommet. *Nordisk Barnehageforskning*, 10. <https://doi.org/10.7577/nbf.1430>

- Hamre, S., & Flaten, K. (2017). Dei stille barna blir ikkje sett. *Første steg (trykt utg.)*, Nr. 2 (2017), 44–46. <https://utdanningsforskning.no/artikler/2017/dei-stille-barna-blir-ikkje-sett/>
- Helsedirektoratet. (2020). Barn og unge 6–17 år bør være fysisk aktive i gjennomsnitt minst 60 minutter per dag i moderat til høy intensitet https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/fysisk-aktivitet-i-forebygging-og-behandling/barn-og-unge?fbclid=IwAR1nuGDa7Vn_g4JAWO4QmBc_7WXegFlyQ6SakEn-NhKwFKhMf11A054r1LY#barn-unge-6-17-ar-rad-anbefaling-fysisk-aktivitet
- Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tuft, P. A. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (6. utgave.). Abstrakt forlag.
- Johannessen, K., Bjørnstad, E., Nilsen, A. K. O., Ylvisåker, E., Nornes-Nymark, M., Engeseter, M., Pedersen, L., & Aadland, E. (2020). Associations for preschool environmental quality with outdoor time and moderate-to-vigorous physical activity in Norwegian preschools. *Journal for Research in Arts and Sports Education*, 4(2), 7–25. <https://doi.org/10.23865/jased.v4.2485>
- Kasin, O & Slåtten, M.V. (2011) Menn som forskjell og forskjellige menn, rekruttering av menn til barnehage. Høgskolen i Oslo.
- Kibsgaard, Sonja & Sandseter, E. B. H. (2018). Bevegelseslek i barnekulturen, tradisjoner og kulturelt mangfold. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser. (red.), *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (3. utg., s.67-82). Gyldendal.
- Kippe, K., & Nord universitet Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag. (2021). Barnehagen som arena for barns fysiske aktivitet : en mixed methods studie av 4-6 åringers og ansattes fysiske aktivitetsgrad i barnehagen, ansattes syn på fysisk aktivitet, og det pedagogiske miljøets kollektive bevissthet og praksis for å fremme aktivitet blant barna: Vol. nr. 42-2021. Nord universitet, Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir. <https://www.udir.no/contentassets/5d0f4d947b244cfe90be8e6d475ba1b4/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>

Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode : veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2. utg., p. 138). Fagbokforl.

Lillemyr, Ole Fredrik. (2011). *Lek - opplevelse - læring i barnehage og skole* (3.utg) Universitetsforlaget.

Løkken, G., & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4. utg., p. 138). Universitetsforl.

Meland, Aud Torill & Kaltvedt, Elsa Helen (2019) Tracking gender in kindergarten, *Early 1Child Development and Care*, 189:1, 94-03, DOI: 10.1080/03004430.2017.1302945

Martin, C. L., & Ruble, D. (2004). Children's Search for Gender Cues: Cognitive Perspectives on Gender Development. *Current Directions in Psychological Science : a Journal of the American Psychological Society*, 13(2), 67–70. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2004.00276.x>

Morrongiello, B. A., & Dawber, T. (2000). Mothers' Responses to Sons and Daughters Engaging in Injury-Risk Behaviors on a Playground: Implications for Sex Differences in Injury Rates. *Journal of Experimental Child Psychology*, 76(2), 89–103. <https://doi.org/10.1006/jecp.2000.2572>

Moser, T., & Martinsen, M. T. (2010). The outdoor environment in Norwegian kindergartens as pedagogical space for toddlers' play, learning and development. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(4), 457–471. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2010.525931>

Nerhus, K. A., Anderssen, S. A., Lerkelund, H. E., & Kolle, O. E. (2011). Sentrale begreper relatert til fysisk aktivitet: Forslag til bruk og forståelse. *Norsk epidemiologi*, 20(2), 149–152. <https://doi.org/10.5324/nje.v20i2.1335>

Nilsen, A. K. O., Anderssen, S. A., Ylvisaaker, E., Johannessen, K., & Aadland, E. (2019a). Physical activity among Norwegian preschoolers varies by sex, age, and season. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 29(6), 862–873. <https://doi.org/10.1111/sms.13405>

Nilsen, A. K. O., Anderssen, S. A., Resaland, G. K., Johannessen, K., Ylvisaaker, E., & Aadland, E. (2019b). Boys, older children, and highly active children benefit most from the preschool arena regarding moderate-to-vigorous physical activity: A cross-sectional study of Norwegian preschoolers. *Preventive Medicine Reports*, 14, 100837–100837. <https://doi.org/10.1016/j.pmedr.2019.100837>

- Nilsen, A.K.O., Anderssen, S. A., Johannessen, K., Aadland K. N., Ylvisaker E., Loftesnes, J. M. & Aadland E. (2020a). Bi-directional prospective associations between objectively measured physical activity and fundamental motor skills in children: a two-year follow-up. *Int J Behav Nutr Phys Act* 17, 1. <https://doi.org/10.1186/s12966-019-0902-6>
- Nilsen, A. K., O., Espedal, H, Espedal, K.N. & O.Aadland (2023). The influence of reliability and variability of objectively measured physical activity on associations with lower body muscle strength in young children. *Journal of Sports Sciences, ahead-of-print*(ahead-of-print), 1–10. <https://doi.org/10.1080/02640414.2023.2204587>
- Nilsen, A. K. O., Anderssen, S. A., Loftesnes, J. M., Johannessen, K., Ylvisaaker, E., & Aadland, E. (2020b). The multivariate physical activity signature associated with fundamental motor skills in preschoolers. *Journal of Sports Sciences*, 38(3), 264–272. <https://doi.org/10.1080/02640414.2019.1694128>
- Olsholt, Ø. & Schjelderup, A. B. (2018). *Filosofi og etikk i barnehagen* (2. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Osnes, H. og Skaug, H. N. (2015). Kroppslig lek, voksenkontakt og sosialt lekemønster i barnehagen. <https://utdanningsforskning.no/artikler/2015/kroppslig-lek-voksenkontakt-og-sosialt-lekemonster-i-barnehagen/>
- Osnes, H., Skaug, H. N., & Kaarby, K. M. E. (2020). *Kropp, bevegelse og helse i barnehagen* (3. utgave.). Universitetsforlaget.
- Patton, M.Q. (1980) *Qualitative Evaluation Methods*. Sage publucations.
- Thagaard, T. (2018) *Systematikk og innlevelse, En innføring i kvalitative metoder*.(5.utg) Fagbokforlaget
- Pedersen, L., & OsloMet - storbyuniversitetet Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier. (2020). *Kjensla av leikeplassen : ei kvalitativ undersøkning av fem år gamle barn sine bevegelsespraksisar i barnehagen: Vol. 2020 nr. 22*. Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, OsloMet - storbyuniversitetet.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K. (1998). Physical activity play: the nature and function of a neglected aspect of playing. *Child Development*, 69(3), 577–598.

Reimers, A. K., Schoeppe, S., Demetriou, Y., & Knapp, G. (2018). Physical activity and outdoor play of children in public playgrounds—do gender and social environment matter? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(7), 1356.

<https://doi.org/10.3390/ijerph15071356>

Sando, Ole Johan. (2020) Fysisk miljø, trivsel og fysisk aktivitet i barnehagen. I E. B. H. Sandseter & R. Storli. (red.), *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø*.(s. 37-46). Universitetsforlaget.

Sando, O. J., & Mehus, I. (2021). Supportive indoor environments for functional play in ECEC institutions: a strategy for promoting well-being and physical activity? *Early Child Development and Care*, 191(6), 921–932. <https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1651305>

Sandseter, E. B. H., & Kvalnes, Øyvind. (2021). *Risikofyllt lek : en etisk utfordring*. Universitetsforlaget.

Sigmundsson, H. & Pedersen, A. V. (2000). *Motorisk utvikling - nyere perspektiver på barns motorikk*. Sebu forlag

Statistisk sentralbyrå, *Andel barn i alderen 1–5 år som har plass i barnehage, 2023*.

<https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>

Statistisk sentralbyrå, *Ansatte i barnehage og skole, 2022*.

<https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/ansatte-i-barnehage-og-skole>

Storli, Rune. (2020) Boltrelek og lekeslåsing i barnehagens innemiljø. I E. B. H. Sandseter & R. Storli. (red.), *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø*.(s. 67-77). Universitetsforlaget.

Storli, R. & Hagen, T. L. (2010). Affordances in outdoor environments and children's physically active play in pre-school. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(4), 445–456.

Søbstad, F., & Den Norske barnehagekvaliteten. (2004). *Mot stadig nye mål- : tredje rapport fra prosjektet "Den norske barnehagekvaliteten"* (Vol. 1/2004, p. 104). Dronning Mauds Minne, Høgskole for førskolelærerutdanning.

Teigen, Karl Halvor & Svartdal, Frode. (2020). *Kjønnsrollene*. Store norske leksikon

<https://snl.no/kj%C3%B8nnsrolle>

Thoresen, Elin. (2019). Virker du? Den lekende pedagogen. I I. Møen & E. Thoresen (Red.), *Kunstpedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen* (s.31-44). Fagbokforlaget.

Tandon, P. S., Saelens, B. E., Zhou, C., & Christakis, D. A. (2018). A Comparison of Preschoolers' Physical Activity Indoors versus Outdoors at Child Care. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(11), 2463.

<https://doi.org/10.3390/ijerph15112463>

Torheim, M. G. (2020, 7. september). *Kjønnsrollene lever i beste velgående i norske barnehager*. Universitetet i Stavanger. https://www.uis.no/nb/kjonnsrollene-lever-i-beste-velgaende-i-norske-barnehager?fbclid=IwAR295GhsqKzPllLoJirj5dAWz8Ch3Hfu6-liv7R1ja03gaN7REk4_gAZNuM

Ylvisåker, E., Nilsen, A. K. O., Johannessen, K., & Aadland, E. (2022). The role of weather conditions on time spent outdoors and in moderate-to-vigorous physical activity among Norwegian preschoolers. *Journal of Sports Sciences*, 40(1), 73–80.

<https://doi.org/10.1080/02640414.2021.1976490>

8. Vedlegg

Vedlegg 1

Samtykkeskjema for deltakelse til bacheloroppgave

Dette er et spørsmål om du ønsker å delta som informant til min/vår bacheloroppgave. Formålet med oppgaven er å undersøke barnehagelærers refleksjoner til tilrettelegging av fysisk aktivitet for gutter og jenter.

Problemstillingen min/vår er:

“Er det forskjell på tilrettelegging av fysisk aktivitet for gutter og jenter i barnehagen?”

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du ønsker å delta i prosjektet, innebærer det deltakelse i ett intervju. Intervjuet vil inneholde spørsmål om pedagogens/barnehagelærers refleksjoner og observasjoner om fysisk aktivitet. Veileder vil få innsyn i informasjon fra intervjuet. Det vil derimot ikke bli gitt personopplysninger eller andre opplysninger som kan føre til identifikasjon av deg.

Det er frivillig å delta

Det er helt frivillig å delta i prosjektet. Dersom du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket ditt, uten å oppgi grunn. Alle dine personopplysninger og informasjon fra intervjuet vil da bli slettet.

Ditt personvern – Hvordan jeg/vi oppbevarer dine opplysninger

Datamaterialet og oppgaven vil være anonymisert og det vil dermed ikke være mulig at noen gjenkjenner deg. Jeg/vi vil behandle personopplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Notater fra intervjuet/observasjonene vil oppbevares utilgjengelig for andre. Dersom det kommer fram personopplysninger underveis i intervjuet/observasjonene, vil disse bli kodet slik at bare jeg/vi kan forstå hva de betyr.

Hva skjer med opplysningene etter at bacheloroppgaven er levert?

Notatene fra intervjuet/observasjonene makuleres og slettes når oppgaven er levert og godkjent. Oppgaven skal leveres **25. mai**, deretter følger en tre ukers sensurtid.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Dersom du har spørsmål til oppgaven eller ønsker mer informasjon. Ta gjerne kontakt med:

Fredrik Overaa Eide eller Bendik Dahle

Mobil: Fredrik: 45462196

Mobil Bendik: 97499783

Epost Fredrik: fredrik.o.e@hotmail.com

Epost Bendik: dahle1908@hotmail.com

Vår veileder:

Navn: Kjersti Johannessen

Mobil: 57676387

Epost: kjersti.johannessen@hvl.no

Med vennlig hilsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet, og fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

Å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine svar/observasjonene kan oppbevares og behandles fram til prosjektet er avsluttet.

(Signatur av prosjektdeltaker, sted og dato)

Vedlegg 2

Bakgrunn

- Hvor lenge har du jobbet med denne barnegruppen?

Fysisk aktivitet

- Innenfor fysisk aktivitet har vi ulike dimensjoner: intensitet, mengde, frekvens og type aktiviteter/lek. Hvordan ville du reflektert over dette når du setter i gang fysiske aktiviteter for barna.
- Hvordan vil du si at intensiteten varierer mellom frilek og organisert lek i fysisk aktivitet? Er det et av kjønnene som blir mer delaktig når det er organisert lek?
- Hvordan opplever du som barnehagelærer at uteområdet i barnehagen legger til rette for fysisk aktivitet?
- Hvordan opplever du at guttene og jentene utnytter området?
- Hvordan opplever du som barnehagelærer at området i barnehagen legger til rette for fysisk aktivitet? (gymsal, puterom etc.)
- Oppfølgingsspørsmål: hvordan opplever du at guttene og jentene utnytter området?

Hvordan opplever du at guttene og jentene utnytter området?

- Hvordan legger dere til rette for at barna skal få grunnleggende motoriske egenskaper slik at de er godt rustet når de starter på skolen? Forskning sier for eksempel at ball blir mye brukt i gym på skolen.
- Oppfølgingsspørsmål: Er det et kjønn det er vanskeligere å jobbe med dette?
- Hvilke erfaringer/refleksjoner har du til fysisk aktivitet knyttet til årstidene. Merker dere for eksempel at noen kjønn er mer aktive i enkelte årstider enn andre?

Kjønnsroller

- Hvilke forskjeller har du lagt merke til på kjønnene i fysisk aktivitet fra starten av da du hadde de, og frem til nå i mars?
- Hvordan ser du forskjell i frileken mellom gutter og jenter?
- Hvordan jobber dere forskjellig med gutter og jenter?
- Er det noe spesielt du opplever gutter er bedre på?
- Er det noe spesielt du opplever jenter er bedre på?

- Hvordan legger du sammen barnegrupper til gruppeaktiviteter i forhold til kjønn? Har du refleksjoner på å blande jenter og gutter hver for seg f.eks. ulike deler av dager
- Hva tenker dere om denne påstanden: Barnehagen er mer tilrettelagt for den fysiske aktiviteten til gutter enn den er for jenter.
- Opplever du at jenter kan bli mer usikre når de er med i vilter lek med gutter? og eventuelt motsatt? Hvis ja - hvordan?
- Hvordan kommuniserer dere i forhold til mer risikofylt aktivitet til de forskjellige kjønnene? For eksempel: Er dere mer tolerante for at gutter klatrer i trær, eller lekeslås. Griper dere kjappere inn på jentene?
- Hva tenker du om denne påstanden "Barnehageansattes involvering i den fysiske aktiviteten påvirker barnas aktivitetsnivå på en positiv måte".
- Hvordan jobber dere på avdelingen deres? Eksempel: Spiller dere på personal som har flere ulike styrker, at minst én av disse skal ha et fokus på fysisk aktivitet på en energisk måte?
- Hvordan har dere observert at jentene eller guttene også kan komme bedre frem i fysisk lek på en annen måte hvis personalet er med i leken?
- Oppfølgingsspørsmål: Hvis dere har fått inntrykk av at et av kjønnene er mer aktive i lek med personalet. Hvorfor tror dere det er slik?
- Hvordan opplever du at fraværet av menn i barnehagen kan ha noe å si på om guttenes viser mer eller mindre maskuline trekk?
- Har du erfaring med mannlige ansatte/kolleger og fysisk aktivitet? Er der mer herjing? Mer mengde på den fysiske aktiviteten?